
Y CABINET DYDD MAWRTH, 3 GORFFENNAF 2018

Yn bresennol-

Y Cynghorwyr: Dyfrig L. Siencyn, Dafydd Meurig, Craig ab Iago, Gareth Wyn Griffith, Nia Wyn Jeffreys, Dilwyn Morgan, W. Gareth Roberts, Gareth Thomas a Ioan Thomas

Hefyd yn bresennol-

Dilwyn Williams (Prif Weithredwr), Iwan Evans Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol), Dafydd Edwards (Pennaeth Cyllid), Morwena Edwards (Cyfarwyddwr Corfforaethol), Iwan Trefor Jones (Cyfarwyddwr Corfforaethol)

Eitem 6: Diane Jones (Swyddog Addysg Ardal Arfon), Dafydd Gibbard (Uwch Reolwr Eiddo Corfforaethol)

Eitem 7: Geraint Owen (Pennaeth Cefogaeth Gorfforaethol), Dewi Wyn Jones (Rheolwr Gwasanaeth Cefnogi Busnes y Cyngor)

Eitem 9: Helen Mary Parry (Rheolwr Gwasnaeth)

Eitem 11: Gareth Jones (Uwch Reolwr Gwasnaeth Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd)

Eitem 12: Rhion Glyn (Uwch Reolwr Busnes), Mari Wynne Jones (Uwch Reolwr Galluogi)

Eitem 13: Ian Jones (Uwch Reolwr Cefnogaeth Gorfforaethol), Catrin Love (Rheolwr Gwasnaeth Iechyd, Diogelwch a Llesiant)

1. YMDDIHEURIADAU

Croesawyd Aelodau'r Cabinet a Swyddogion i'r cyfarfod.
Derbyniwyd ymddiheuriad gan Cyng. Peredur Jenkins.

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Bu i'r Aelod Lleol ar gyfer yr Eitem 6 – Cyng. Richard Medwyn Hughes – ddatgan buddiant gan ei fod yn un o Lywodraethwyr Ysgol Coed Mawr ac Ysgol Glanadda wedi ei benodi gan y Cyngor. Nid oedd yn fuddiant sy'n rhagfarnu.

Bu i'r Cynghorydd Dafydd Meurig ddatgan buddiant oherwydd cysylltiad a darpariaeth meithrin ar safle Ysgol y Faenol. Nid oedd yn fuddiant oedd yn rhagfarnu

3. MATERION BRYS

Nid oedd unrhyw faterion brys

4. MATERION YN CODI O DROSOLWG A CHRAFFU

Nid oedd unrhyw faterion yn codi o drosolwg a chraffu.

5. COFNODION Y CYFARFOD A GYNHALIWDYD AR 12 MEHEFIN

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion cyfarfodydd y Cabinet a gynhaliwyd ar y 12 Mehefin 2018, fel rhai cywir

6. AD-DREFNU DARPARIAETH ADDYSG GYNRADD YM MANGOR

Cyflwynwyd yr eitem gan Cyng. Gareth Roberts

PENDERFYNWYD

- Cymeradwyo'r cynnig i gau Ysgolion Glanadda a Babanod Coed Mawr ar 31 Awst 2020, a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol y Garnedd (yn ddarostyngedig i ddewis rhieni); a chynyddu capasiti Ysgol y Garnedd i 420.
- Cymeradwyo cyhoeddi rhybuddion statudol ar y cynnig uchod yn unol â gofynion Adran 48 o ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013.

TRAFODAETH

Cyflwynwyd yr adroddiad gan nodi fod yr adran wedi sicrhau buddsoddiad o £12.7miliwn ar gyfer moderneiddio darpariaeth addysg ym Mangor. Nodwyd fod yn gyfle i wella'r ddarpariaeth sydd ar gael. Ychwanegwyd yn ystod y Cabinet ym mis Mawrth y penderfynwyd fod modd cynnal ymgynghoriad statudol ar y cynnig i gau ysgolion Glanadda a Choedmawr a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol y Garnedd.

Nodwyd fod yr ymatebion wedi codi pryder ynglŷn â materion traffig. Nodwyd y byddai cynllun penodol yn edrych ar hyn ac y bydd trafodaeth bellach ar y mater. Mynegwyd pryderon am faterion leithyddol ac am barhad ethos y Gymraeg yn Ysgol y Garnedd, ond ychwanegwyd fod ymateb gan Estyn yn nodi fod gan Ysgol y Garnedd brofiad llwyddiannus o hybu a defnyddio'r Gymraeg o fewn ysgol.

Mynegwyd fod y pennaeth dros dro sydd yn Ysgol Glanadda a Choedmawr o fis Medi ymlaen yn mynd i roi 50% o'i hamser i ddysgu ac o ganlyniad mae angen cysoni'r ddarpariaeth sydd i'w gael ar hyn o bryd.

Nododd yr Aelod Lleol ei fod yn anghytuno gyda'r syniad o fynd am opsiwn 3 yn hytrach 'nag opsiwn 10. Nododd y bydd y ddwy ysgol ar un safle ym mis Medi, a'u bod mewn adeilad o ansawdd da iawn. Ychwanegodd fod Glanadda wedi gwneud cynnydd sylweddol yn y defnydd o'r Gymraeg a bod y ddwy ysgol wedi symud i fandiau lliw uwch yn ddiweddar.

Atebwyd y sylwadau gan nodi fod yr adran yn ceisio lleihau llefydd gweigion

mewn ysgolion a sicrhau fod Penaethiaid yn rhydd am hyd at 80% o'i hamser. Ychwanegwyd fod nifer uchel o blant ardal Coedmawr yn mynd i ysgolion eraill yn y dalgylch yn hytrach nag Ysgol Coedmawr a Glanadda.

Nododd Aelod Lleol nad yw trigolion Rhodfa Penrhos yn hapus gyda'r posibilrwydd o ddefnyddio eu ffordd er mwyn adeiladu yr ysgol newydd. Nodwyd fod y lon yn un brysur gyda cerddwyr ac nad oedd yn un sydd yn gallu cael Fan Ailgylchu yno, heb son am loris yn cario deunyddiau adeiladu. Nodwyd fod hyn yn fater cynllunio a nad oes penderfyniad wedi ei wneud ar y ffordd fydd yn cael ei defnyddio er mwyn cyrraedd safle'r ysgol newydd. Bydd y sylwadau yma yn cael ei hystyried pan yn edrych ar y materion cynllunio.

Sylwadau yn codi o'r drafodaeth

- Nodwyd fod niferoedd yr ymgynghoriad yn isel, a holwyd ble odd Ysgol Faenol yn y darlun llawn. Nodwyd fod Ysgol Faenol yn rhan annatod o'r cynllun i foderneiddio addysg ym Mangor, ond fod hi yn drefn wahanol oherwydd ei bod yn Ysgol sydd yn gysylltiedig â'r Eglwys yng Nghymru. Er fod yna risg fechan o redeg y ddau gynllun ar wahân, nid oedd yn un sylweddol o gofio'r buddion fyddai'n deillio hefyd i Ysgol y Faenol.
- Mynegwyd y bydd safle newydd yr ysgol â 1,200 o blant arni gan fod Ysgol y Friars ar yr un llecyn o dir. Ond nodwyd fod safon adeilad Ysgol y Garnedd yn annerbyniol, a ddim yn ffit i bwrpas bellach. Ychwanegwyd fod angen adnodd newydd er mwyn cael ansawdd gwell ar addysg a rhoi cyfle gwell i'r disgyblion.

7. ADRODDIAD PERFFORMIAD CYNGOR GWYNEDD 2017/18

Cyflwynwyd yr eitem gan Cyng. Dyfrig Siencyn

PENDERFYNWYD

Cymeradwywyd Adroddiad Perfformiad Gwynedd 2017/18 ac i roi argymhelliad i'r Cyngor Llawn ei fabwysiadu.

TRAFODAETH

Cyflwynwyd yr adroddiad gan nodi ei bod yn ofynnol i'r Cyngor gyhoeddi adroddiad blynyddol yn mesur perfformiad y Cyngor. Ychwanegwyd fod eleni yn edrych yn ôl ar yr hyn sydd wedi cyflawni gan Gynllun Strategol y Cyngor ers 2013, cyfnod ble gwelwyd gostyngiad ariannol o £26miliwn. Mynegwyd fod y Cyngor yn ymfalchïo fod gwasanaethau wedi eu cynnal o dan gymaint o her ariannol.

Mynegwyd fod yr adroddiad nid yn unig yn adrodd ar lwyddiannau'r Cyngor ond yn amlygu'r meysydd ble nad yw'r Cyngor yn perfformioystal.

Sylwadau yn codi o'r drafodaeth

- Nodwyd wrth edrych ar yr adran Oedolion, Iechyd a Llesiant fod y pwyslais ar waith integredig. Er bod llawer o waith wedi ei wneud,

mynegwyd fod llawer mwy i'w wneud yn y dyfodol.

- Mynegwyd fod yr Adran Addysg yn gyffredinol yn hapus â'i pherfformiad yn ystod y flwydd er yn siomedig â chanlyniadau'r Cyfnod Sylfaen; er hyn, mae'r adran yn edrych ar sut i symud ymlaen. Ychwanegwyd fod £56miliwn wedi ei wario ar adeiladau newydd i ysgolion Gwynedd ac mae hyn yn dangos ymrwymiad y Cyngor i addysg.
- Diolchwyd i staff am eu gwaith caled a nodi fod yr adroddiad yn cyfarch Amcanion y Ddeddf Llesiant.

8. CYNLLUN TWF GOGLEDD CYMRU - DIWEDDARIAD CYNNYDD A TREFN LLYWODRAETHU

Cyflwynwyd yr eitem gan Cyng. Dyfrig Siencyn

PENDERFYNWYD

Penderfynwyd i:

- a) Nodi a chroesawu cynnydd datblygiad cais y Cynllun Twf ar gyfer y rhanbarth
- b) Bod y Cytundeb Llywodraethu, cam cyntaf a sefydlu Cydbwyllgor ar gyfer y Cynllun Twf yn derbyn cymeradwyaeth yn ddarostyngedig i gadarnhad y Cyngor Llawn (yn ei gyfarfod ar 12 Gorffennaf, 2018) o'r trefniadau ar gyfer Craffu.
- c) Bod drafft terfynol o Gais y Cynllun Twf yn cael ei gyflwyno i'r Cyngor ym mis Hydref 2018 i'w gymeradwyo cyn bod Penawdau'r Telerau yn cael eu cytuno gyda Llywodraeth Prydain a Llywodraeth Cymru.
- d) Bod hawl yn cael ei ddirprwyo i'r Cyfarwyddwr Corfforaethol a'r Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol mewn ymgynghoriad â'r Arweinydd i wneud mân newidiadau i'r Cytundeb Llywodraethu cam cyntaf drafft yn ôl yr angen er cwblhau'r cytundeb.

TRAFODAETH

Cyflwynwyd yr adroddiad gan nodi fod gweithdai er mwyn trafod y Cynllun Twf newydd wedi cael eu cynnal yng Ngwynedd. Ychwanegwyd fod yr aelodau etholedig wedi bod yn herio'r cynllun. Nodwyd mai adroddiad cynnydd oedd yr adroddiad hwn a bod trafodaeth ym mynd rhagddi er mwyn creu cytundeb cyfreithiol rhwng y 6 sir.

Nodwyd y bydd y drafodaeth am Gyfundrefn Craffu'r Cynllun yn cael ei gynnal yn y Cyngor Llawn ddiwedd y mis. Ychwanegwyd fod bwriad o gael Fforwm Craffu a fydd ar y cyd rhwng y 6 sir, ond bydd hyn yn digwydd yn y dyfodol. Mynegwyd fod y papur hwn yn mynd i'r 6 Cabinet ar draws y Gogledd, ac y bydd adroddiad pellach ar Twf yn dod yn nol i'r Cabinet ym mis Medi.

Sylwadau'n codi o'r drafodaeth

- Nodwyd y clod fod y 6 wedi cyd-dynnu i gyflawni'r llun mawr. Ychwanegwyd fod y cytundeb yn gofyn i Wynedd weithredu yn y rôl

arweiniol tan Ebrill 2019, ond fod lletya'r Cynllun yn weithredol yn dilyn hyn i'w drafod. Nid oeddem yn rhagweld fod yna unrhyw risgiau sylweddol o fod yn gwneud hynny tan Ebrill 2019.

9. YMATEB CYNGOR GWYNEDD I DDYFODIAD DEDDFWRIAETH DATA DEWYDD

Cyflwynwyd yr eitem gan Cyng. Nia Jeffreys

PENDERFYNWYD

Mabwysiadu'r polisi a'r drefn ddiwygiedig fel rhan o'r gwaith o gyfarch gofynion newydd ym maes diogelu data.

TRAFODAETH

Cyflwynwyd yr adroddiad gan nodi fod newid mawr wedi bod yn y fframwaith sydd mewn lle yn dilyn Rheoliad Diogelu Data Cyffredinol yn dod i rym ac ar yr un dyddiad cyflwynwyd Deddf Diogelu Data 2018. Nodwyd mai pwrpas y rheolau newydd yw mynnu fod sefydliadau yn medru profi cydymffurfiaeth a hefyd rhoi mwy o hawliau i unigolyn.

Mynegwyd fod nifer o newidiadau yn rhan o'r ddeddfwriaeth newydd gan nodi fod gan y Cyngor bellach Swyddog Diogelu Data, a fydd yn monitro cydymffurfiaeth gyda'r ddeddf a gweithredu fel pwynt cyswllt i Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth a'r cyhoedd.

Sylwadau'n codi o'r drafodaeth

- Nodwyd fod angen sicrwydd fod y cyngor yn cyflawni gofynion y ddeddf. Esboniwyd fod gwaith da wedi ei wneud ond y byddai gwaith monitro yn barhaus drwy'r gyfundrefn monitro perfformiad a'r asesiadau llywodraethiant a wneir bob blwyddyn gan y Grwp Llywodraethu er mwyn ei gyflwyno i'r Pwyllgor Archwilio.

10. COD YMARFER CYFLOGAETH FOESGOL MEWN CADWYNIO CYFLENWI

Cyflwynwyd yr eitem gan Cyng. Nia Jeffreys

PENDERFYNWYD

Cytunwyd i ymrwymo i'r Cod Ymarfer Cyflogaeth Foesebol mewn Cadwynio Cyflenwi.

TRAFODAETH

Cyflwynwyd yr adroddiad gan nodi fod Llywodraeth Cymru wedi cyflwyno Cod

Ymarfer ar gyflogaeth foesebol mewn cadwyni cyflenwi. Ychwanegwyd nod y cod yw sicrhau fod arferion cyflogaeth dda yn bodoli i holl weithiwr ym mhob cam o'r gadwyn cyflenwi. Nodwyd fod y cod yn ymdrin â materion cyflogaeth megis caethwasiaeth fodern a chyflog byw.

Mynegwyd drwy wireddu'r holl amcanion y Cod ymarfer mae'n sicrhau fod yr arfer gorau yn cael ei ddilyn ac yn chwarae ei ran i ddileu unrhyw arferion cyflogaeth anghyfreithlon ac anfoesebol.

Nodwyd fod llawer o waith wedi ei wneud ac mai dechrau'r daith yw hon. Cefnogwyd yr ymrwymiad i'r maes.

11. CYNLLUN DYLETSWYDD BIOAMRYWIAETH

Cyflwynwyd yr eitem gan Cyng. Dafydd Meurig

PENDERFYNWYD

Er mwyn cydymffurfio â dyletswydd A6 o Ddeddf Amgylchedd Cymru, mae'n ofynnol i awdurdodau cyhoeddus baratoi a chyhoeddi cynllun sy'n nodi'r hyn y maent yn bwriadu ei wneud i gynnal a gwella bioamrywiaeth a hyrwyddo cydnerthedd.

TRAFODAETH

Cyflwynwyd yr adroddiad gan nodi fod Adran 6, Rhan 1, o Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 yn cyflwyno dyletswydd ehangach ar fioamrywiaeth a chydnerthedd ecosystemau ar gyfer awdurdodau cyhoeddus wrth arfer swyddogaethau sy'n berthnasol i Gymru. Ychwanegwyd fod cynllun yn ei le yng Ngwynedd er mwyn cydymffurfio â'r ddeddf a manylwyd ar beth oedd nod Cynllun Dyletswydd Bioamrywiaeth Cyngor Gwynedd.

Ychwanegwyd fod gwaith ymgynghori wedi ei wneud ar y ddogfen gyda holl adrannau'r Cyngor a gyda'r Cynghorydd Angela Russell yn ei rôl fel Pencampwr Cefn Gwlad ac Amgylchedd.

12. LLE I ALW YN GARTREF: EFFAITH A DADANSODDIAD

Cyflwynwyd yr eitem gan Cyng. W Gareth Roberts

PENDERFYNWYD

Cymeradwyo camau pellach mewn ymateb i'r arolwg dilynol sydd wedi ei wneud gan y Comisiynydd Pobl Hŷn o'r adroddiad gwreiddiol - Lle i'w Alw'n Gartref.

TRAFODAETH

Cyflwynwyd yr adroddiad gan nodi fod yr eitem yn ymateb i'r arolwg dilynol sydd wedi ei wneud gan y Comisiynydd Pobl Hŷn o'r adroddiad gwreiddiol - Lle i Alw'n Gartref. Bu i'r Comisiynydd Pobl Hŷn gyflwyno canfyddiadau o'i hadolygiad o Gartrefi Gofal yn 2014. Amlygwyd yn glir yr angen i newid a sicrhau fod ansawdd bywyd y bobl hyn yn ganolog i'r system gofal.

Ychwanegwyd fod y Comisiynydd wedi bod gofyn am wybodaeth a oedd yn tystiolaethu fod yr hyn a gytunwyd arno wedi ei weithredu yn Ionawr 2017. Ychwanegwyd fod yr adroddiad wedi cydnabod fod camau pwrpasol a calonogol wedi eu cymryd a bod y trefniadau yn eu lle o ran Adroddiad Ansawdd Blynyddol. Mynegwyd fod y dadansoddiad yn un trylwyr a theg. Nodwyd fod yr adan yn teimlo eu bod yn mynd i'r cyfeiriad cywir ond fod angen gwella ar gasglu gwybodaeth a thystiolaethu i'r dyfodol.

13. ADRODDIAD BLYNYDDOL IECHYD, DIOGELWCH A LLESIANT

Cyflwynwyd yr eitem gan Cyng. Nia Jeffreys

PENDERFYNWYD

Cymeradwyo'r Adroddiad Blynyddol Iechyd Diogelwch a Llesiant.

TRAFODAETH

Cyflwynwyd yr adroddiad gan nodi mai hwn yw y tro cyntaf i adroddiad o'i fath ddod i'r Cabinet. Nodwyd mai cyfle i roi darlun i'r Cabinet o'r sefyllfa gyfredol o ran rheolaeth iechyd a diogelwch o fewn y Cyngor. Nodwyd fod gwaith sylweddol wedi ei wneud i rymuso rheolwyr i fod yn arwain ar reoli'r risgiau o fewn y Gwasanaeth. O ganlyniad i hyn mae'r rôl fwy clir i'r Gwasanaeth Iechyd, Diogelwch a Llesiant fel un ymgynghorol.

Ychwanegwyd fod y Cyngor yn dal y wobr Aur o ran safon iechyd corfforaethol, yn dilyn ail asesiad llawn gan swyddogion o'r Cynulliad. Mynegwyd fod ystadegau straen a'r cyfeiriadau i wasanaeth cwnsela wedi codi, ond credir fod hyn yn pwysleisio pwysigrwydd y gwaith o hybu iechyd meddwl yn y gweithle.

Sylwadau'n codi o'r drafodaeth

- Nodwyd fod nifer y damweiniau wedi codi yn gyson dros y blynyddoedd ond esboniwyd mai ymwybyddiaeth o'r angen i adrodd oedd y rheswm. Ychwanegwyd fod y nifer y methiannau agos wedi codi yn ogystal ac mae hyn oherwydd staff yn fwy parod i adael i'r tîm wybod.
- Nodwyd fod yr adran wedi cael braw gyda ffigwr nifer cyfeiriadau MEDRA am y chwarter diwethaf, ond mae llawer o waith wedi cael ei wneud yn codi ymwybyddiaeth. Yn ychwanegol nodwyd ei fod yn

adlewyrchu newid diwylliant ac mae staff yn fwy parod i nodi straen ar ffurflen salwch yn hytrach na thicio 'salwch arall'.

14. BLAEN RAGLEN Y CABINET

Cyflwynwyd yr eitem gan Cyng. Dyfrig Siencyn

PENDERFYNWYD

Cymeradwyo'r Blaen raglen a gynhwyswyd yn y papurau i'r cyfarfod.

TRAFODAETH

Cyflwynwyd y flaen raglen.

Dechreuodd y cyfarfod am 13:00 a daeth i ben am 14:40

CADEIRYDD